

SZÉKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY ÚJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk és kliring 10,489. sz. — — — Helyközi telefon 15. sz.

Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendők.

FELELOS SZERKESZTŐ:

BETEGH PÁL

LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők. Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szög szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyílt-tér sora 1 korona

Jöjjetek hát!

A székelység hí!

— Segítsétek!

Arany pecsétetes hivatalos levelet kapott a „Székely-Udvarhely” Maros-Tordavármegye alispánjától: *Köllő* Ignác székely testvérünkötől.

Aranyos volt a pecsét, de százszor, ezerszeresen aranyosabb a levél tartalma. Hiszen székely testvér — a székelység érdekében irta.

Jóleső érzéssel, meleg szeretettel olvastuk az arany-pecsétetes írást, melyből vezető szerepet betöltő, kiváló székely testvérünk hazafias lelkének nagyfontosságu megnyilatkozása sugárzik a négy székely vármegyére.

Ez az írás a négy székely vármegye népének jövőndő boldogulására készítgeti a gránitszikla keménységű alapkövet. Azt a sziklát, melyen állva, a keleti határvédő székely nemzet örök életű fenséges hivatását, dicső multjához illő módon betölthesse.

Köllő Ignác alispán ugyanis széles látókörrel tanuskodó előterjesztést tett Maros-Tordavármegye törvényhatósági bizottságához 1924—913. alisp. szám alatt.

Megemlékezik abban a székelyföldi miniszteri kirendeltség évtizedes működéséről is; kiemeli, hogy a közgazdaság egyik főfeltétele: a szövetkezés eszméjének terjesztése és az eszmének a közgazdasági életbe bevitele által, továbbá földgazdaságunk egyik legnagyobb hiányának, a közlegelők szerzésének mindenkori és jóindulatu kezdeményezése, támogatása által, el nem évülő érdemeket szerzett.

Azonban a földgazdaság egymagában az életszükségleteket nem elégíti ki és a nemzeti vagyonosodás eszközlésére nem elegendő. Ezt nemcsak ami általános szegénységünk, hanem az európai ipari kulturálmok gazdasága is kézzelfoghatóan tanusítja.

Ugy véli, hogy az államkormány élő példák nyomdokába kívánja terelni a magyar nemzetet s e célt szolgálja *Beöthy* László kereskedelemügyi miniszternek azon legutóbbi, életbevágó intézkedése is, mellyel a négy székely vármegyére kiterjedő iparfejlesztés szükségét kimondotta és ennek megvalósítása érdekében *Dr Bernády* György főispán személyében miniszteri biztost nevezett ki.

E bevezetés után rátér a Székelyföld siralmas állapotának és az ország szomorú közgazdasági helyzetének ecsetelésére s ezeket mondja:

Szemeinkkel látjuk, évek óta állandó izgalomban tartja az egész országot az a körülmény, hogy Erdélynek földgáza van, melyhez nemzeti életünknek, közgazdaságunknak megújodása reményét fűztük és azt látjuk, hogy a nemzet boldogulásának feltételeit magába rejtő kincs nap-nap után válik semmivé.

Gyárak, munkás, pezsgő élet, anyagi gyarapodás helyett lemondás, vesztett remény jelentkezik, mert nincs tőke, a külföld vonakodik befektetéseket tenni és nincsenek szakértő munkásaink, akik bevezessenek bennünket a hasznos és boldogító munkának ígért földjére.

Látjuk, kézzel fogható adataink vannak, hogy legszükségesebb ipari cikkeinket a külföld szolgáltatja.

Látjuk, kézzel fogható adataink vannak, hogy dacára Ausztria ipari fejlettségének, a kettős monarchia évi behozatala 700 millió koronával haladja meg kiviteleinkeket, a mi közgazdasági hátramaradottságunknak legszomorubb szegénységi bizonyítványa.

Látjuk, hogy természeti kincseink kihasználatlanul, érték nélkül hevernek s népünk szegényedik és a kivándorlás óriási méreteket ölt.

Mi mindezeket látjuk, tudjuk és mégis másoktól, a vagyonban felettünk magasan álló külföldtől várjuk a megmentést.

Pedig első sorban magunknak kell cselekednünk. Iparra és csak iparfejlesztésre kell gondolnunk minden percben és minden áron, s ennek fejlesztése nyomán fejlődni fog földgazdaságunk és kereskedelmünk, és népünknek százezrei uthon fogják megtalálni boldogulásuknak azon forrását, melyeket más kulturálmok lakói is saját hazájukban keresnek és találnak fel.

A négy székely vármegye iparának fejlesztését, mint a hol emberben és anyagban legnagyobb az arravalóság és bőség — tűzte ki legsürgősebb feladatául a m. kir. kormány.

Illő tehát, hogy a székely vármegyék között a vezérő Maros-Torda vármegye elsőnek értse meg a nagy célt és siessen teljes erővel gondolatokkal és tettekkel a haladás útjára lépni.

Minden vonalon ki kell vennünk részünket a munkából.

Ugy de tőke nélkül, pénz nélkül jó szándékunk kevés eredményt ígér.

Országos nagy közgazdasági alapra van tehát szükségünk, mellyel munkába állhatunk. Országos nagy közgazdasági alapra van szükségünk, mely önmagában is és a magyar állam tekintélyének tőkájével biztosságot nyújt arra, hogy társadalmunknak polgárai bátran merjék filléreiket ipari befektetésekre adni.

Oly országos közgazdasági alapra, mely a külföldi tőkét a szükséges arányban fogja ide vonzani és a mely megnyitja az utat a külföldi szakemberek, szakmunkások előtt az ide bejövételre, hogy azok velünk dolgozzanak közgazdaságunk átalakítása és nagygyá tételére.

Ily országos alap a haza polgárainak további megterhelhetése nélkül volna létesítendő.

Itt megjelöli a forrásokat, melyekből a székely közgazdasági országos alapot 50 év alatt — minden külön megterhelés nélkül — az országgyűlés könnyűszerrel létrehozhatja.

Ezek a források benne vannak Maros-Tordavármegye törvényhatósági bizottságának alábbi határozatában, mellyel *Köllő* Ignác alispán székelymentő javaslatát magáévá tette és a melyet a többi székely és magyar vármegyék is — remélhetőleg — minél előbb méltó lelkesedéssel támogatni fognak...

Maros-Tordavármegye közönségének e történelmi nevezetességű és

új korszak megteremtésére hivatott határozata így szól:

A törvényhatósági bizottság az alispáni előterjesztésben felhozottakat mindenekben átérzi és magáévá teszi, s az abban kifejtett fontos indokokból kifolyólag az ország közgazdaságának átalakítása és különösen a székelyvidék iparának megteremtése érdekében felkéri az országgyűlés képviselőházát és a m. kir. kormányt annak törvényben leendő kimondására, hogy:

1. a magyar állam közgazdaságának átalakítása, hasonlóan az 1848. évi IX. t.-ben foglalt kijelentéshez, a nemzeti becsület védelme alá helyeztetik;

2. e célból országos közgazdasági alap létesítetik;

3. az országos közgazdasági alap létrehozása céljából a még hátralévő negyvenhat évi időtartamra lekötötték az 1888. évi XXXIII. t.-c. 8. §-a alapján az állami egyenes adók után a földtehermentesítés céljaira fordítani rendelt adópótlék feleslege, mely az 1912. évi LXVI. t.-c. 3. §-ának 7. tétele alatt felsorolt 283,489,934 korona egyenes adók után, mintegy 22,707,994 koronát tesz ki; a mely összegből az 1912. évi LXVI. t.-c. 2. §. VII. fejezete 3, 4, 5, 6. pontjai szerint 17,488,548 korona fordítván tőketerlesztés és kamatokra, ez alapon 5,219,446 korona felesleg mutatkozik;

4. ugyanezen célra 46 évi időtartamra lekötötték az 1912. évi LXVI. t.-c. 2. §-a XIX. fejezet 6. pontja alatt az állami bevételekből rendes kiadásként az iparfejlesztés céljaira lekötött 8,000,000 korona;

5. ugyanezen célra szintén 46 évi időtartamra lekötötték az 1912. évi LXVI. t.-c. 2. §. XX. fejezet 32. tétele alatt a miniszteri kirendeltségek dologi kiadásai címén rendes kiadásul beállított 2,182,595 korona;

6. ezen évenkénti állami bevételek tőkésítendőik s a miniszteri kirendeltségek dologi kiadásainak ezen alaptól való további segélyezése főtartása mellett, a közgazdasági alap különösen az erdélyi részek közgazdaságának céljaira fordítandó;

7. az 1907. évi III. t.-cikk alapján szerzett eddigi jogok s illetve állami terhek fedezetéről költségvetésileg tétetik gondoskodás;

8. az országos közgazdasági alap gyarapítása ötven éven belül szükséges és lehető számban rendezendő sorsjáték engedélyezése által is előmozdítandó.

A törvényhatósági bizottság utasítja az alispánt, hogy ezen véghatározatát felirat kíséretében terjessze föl az Országgyűlés képviselőházához, valamint a Miniszterelnök Öngyméltóságához, egyben közölje valamennyi törvényhatósággal tárgyalás és hason tartalmu felirattal leendő támogatás céljából.

A székely vármegyék önmagukért, az ország többi vármegyéi pedig a magyar nemzet keleti határkövének megerősítéséért kell akcióba álljanak és testvéries szeretettel magukévá tegyék ezt a határozatot.

Nem is hisszük, fel sem tételezzük, hogy akadjon Magyarország területén oly szűkeblű és látókörü vármegye, mely az ország keleti részét védő székelységet e határozat elfogadásával támogatni nem kívánná.

Azért tehát előre! Napirenden kell tartani e kérdést s ebben a hazafias magyar sajtó önzetlen, becsületes, odaadó támogatására appellálunk.

Jöjjetek hát! Igaz magyar testvéretek: a székely nemzet hí. Segítsétek!...

Betegh Pál.

Választási utójegyzetek

— Az oklándi választás alkalmából —

A választás elé, a biztos bukás tudatával mentem. Tudtam, hogy a pénz győzni fog. Az emberek nagy része ma is a Judás választán van. Jelen politikai viszonyok között, első sorban a függetlenségi eszme fűrtartásáért kellett törekednünk, a törvénytíró többségi párttal szemben.

Hogyha akad véletlenül a székely nép között önzetlen szabadságszerető székely, ki pénz, tokány és napidij nélkül szavaz, legyen fenn a zászló, mely alá sorakozzék. Ezért vállaltam Zágoni visszalépése után a jelöltséget.

De igen jó alkalom volt ez kísérletek tételére, a sópénz alapon. Ezért a bukás felett részvétet és sajnálkozást, nem fogadok el.

Céлом valódiságát igazolja az a körülmény, hogy a választás előtt négy nappal, röpiratok által adtam hírül fellépésemet; sehova el nem mentem beszéd tartásra, senkinek egy „piculát” szavazat adásért nem ígértem, nem fizettem. (A ki talán azt mondaná, hogy nem, mert nem volt honnan, annak is igaza van.) Épen azért volt könnyű az erkölcsi és anyagi siker összehasonlítása, mert én pénz nélkül az elvált léptem fel, a munkapárt meg a tömött pártkasszájából osztogathatta — a mint osztogatta is, a pénzt. Az eredmény 80:1200. A három szász községre számítsunk le 200 szavazót, mely fényesen mutatkozik „derék székely népünk” züllött állapotja, hogy ezer ember közül csak 80 akad, a ki pénzért meg nem vásárolható.

Vajjon ezért csak a nép volna-e a hibás? alább arra is rátérek.

Dr Nagy György székely testvérünkről olvastam, hogy midőn most a legutóbbi Budapest ferencvárosi kerületben köztársasági programmal fellépett mint képviselő jelölt, 121 szavazatot kapott s ezeknek neveit egy ezüstkoszoru 121 aranylevelére felírta Kosuth Lajos mauzoleumára tette, dicső emlékül, büszkeségül annak, a kik Magyarországon először a köztársasági képviselő jelöltek szavaztak. Hasonló hálával és köszönettel megörökíteni nincs módomban annak a 80 szavazónak a nevét, kik önzetlenül fáradtak el oda, sorakoztak a függetlenségi zászló alá, de nyilvánosság elé fogom hozni buzdító példaképen neveiket, hálás köszönetem mellett.

Egyébként is aztán sok érdekes tapasztalattal gazdagított ez a választási küzdelem.

Mindjárt rácafolhattam a munkapárt félhivatalos gögös, kevély kijelentésére, hogy „báró Daniél Lajos egyhangú megválasztása befejezett tény.” Így most elmélkedhetik Tertullian eme mondásán: „semmisem bizonyos, még az sem bizonyos, hogy semmisem bizonyos.” Máskor talán nem lesz ilyen elbizakodott, tudva, hogy mindnyájunkat érhet baleset.

A közigazgatás irodai munkában kifáradt embereinek egy kis mozgó-kurát rendeztem; meg is fogadták. Mert mint a szétrebentett varjuserég úgy szálltak ki a kerület összes falvaiba, hogy kezdődjék a puhítás, gyúrás, ígérés. Ha 25 főbírája lett volna Oklándnak és Udvarhelynek, teljes fényes segédlettel küldték volna szélével 50 felé. Nem hittem, hogy a kis vörös cédulának ilyen hatása legyen! A munkapárti jelölő gyűlésen az oklándi főbíró ur önértetes pohárköszöntőjében, a fő nevé alatt bizonyos testrészt ígértette a múltkori választás ellenzéki főkortesének, abban a jó hiszemben, hogy nincs ellenzéki jelölt, 2—3 nap múlva pedig mintsebes szélvész száguldott falvainkon keresztül. Ugy kellett neki.

Megvallva őszintén, a közigazgatásnak ilyen nagymérvű nyomását a népakarat kifejezésére, jelenlegi alkalomra, nem re-

mettem. Nem pedig azért, mert vármegyénk Melt. főispánjának, még címre is megküldött szép és tartalmas székfoglaló beszédjének 9. oldalán ez olvasható: „mint főispán, hivatalos állásomban a pártok fölött maradok”; 10 oldalon: „ha a főispáni állásnak egyáltalán a pártok fölött kell állani, ketőzött köteleességem ez most. Feladatom csakis az lehet,..... hogy a netalán elkerülhetetlen pártküzdelmeket egymás szemébe és elveinek tisztelésével az ész, a tudás, az igaz meggyőződés fegyvereivel zivjuk meg”. Nehezen tudom elhinni, hogy ezen szép és jobb jövőt ígért szavak, csak ünnepi szólásformák lettek volna? S emellett a jeleni kormányelnök urnak a magyar közmondást megváltoztató kifejezést követte volna, hogy „az ígértet nem kötelez”? Ha pedig nem, akkor, ha csak barátságból vett volna részt a báró ur egyhangú jelöltetésén, miképen hiszi, gondolja és gyakorolja Melt. Uram a „pártok fölött való állását”? Lehetetlen, hogy a Melt. főispán urnak tudomása ne lett volna a közigazgatásnak a falukban végzett munkáiról? Nem hiszem, hogy az „ész, tudás és az igaz meggyőződésnek az legyen a nemes fegyvere”, a mit ígéretekkel a főbírói fényes segédlet ver a nép fejébe? Sőt állítom, hogy itt és ezekben rejlik. A nép erkölcsére korrupt, annyira lesüllyedt a nagy többségnél, — tisztelet a kevés kivételnek — hogyha például az országházban arról tárgyalnának, hogy a botbüntetést vissza kell állítani s erre nézve megkérdeznék a népakaratot, kerületünkben azt mondaná a közigazgatás: Alyafiak! lesz tokány, napidij, fuvaridij, pálinka, szavazatok arra a kormányra, a melyik ezt akarja, megszavaznák. Mert annyira rá szoktatta az utóbbi 20—25 év választási rendszere a megvesztegetésre, hogy választások közeledtével már így sohajtoz: „Uram, Istenem csak rendelj számunkra egy olyan jelöltet, hogy minél többet ihassunk és több pénzt vághassunk zsebre”.

S mégis az az általános köztudat, hogy a papok és tanítók okai a nép romlottságának! Lehet és van mi bennünk is hiba, mert gyarló emberek vagyunk, de határozottan állítom, hogy a mit időnként építeni és javítani tudunk, azt a közigazgatás előjáró-, jegyző-, képviselőválasztások fennálló romboló rendszereivel, mindig tönkre teszi; mi azt tanítjuk, hogy legyen az embernek elve, meggyőződése, kövesse azt. A mindenkori hatalom főkortesé azzal faluzik és házal, hogyha a kormányra szavaztok, mindent megcsinálunk, ami szemnek, szájnak ingere, de ha a másik pártra szavaztok: „kalánnal eszitek a but”. Hát nem fenséges kijelentés! Ilyen és ezekhez hasonló, ezeknél alább és fennebb való kijelentések vajjon fejlesztik-e a nép jellemét, az uri ember iránti becsülést, tiszteletet? Azt nem. Ellenben a szolgálkúságot, az uri osztály iránt való gyűlölséget, azt igen.

En a méltóságos főispán ur gyönyörűen megírt programja után, — mély tisztelettel kérem, bocsásson meg — de nem a régi rendszernek folytatását vártam, hanem valóban, tényleg a pártok fölött való állását. „Eszközöm: a jó példaadás”...

(Folyt. köv.)

Ürmösi József.

Köz- és önérdék a városi életben.

II.

A „Székely-Udvarhely” múlt számában beszámoltunk a ferenchalmi községi takarékpénztár 27 éves eredménydus működéséről — nagyobb vonásokban.

Ez és az ehhez hasonló ténykedések jelentik a valóban közérdekű munkálkodást.

Nálunk is felvetődött a községi takarékpénztár létesítésének eszméje úgy a vármegyében, mint Székelyudvarhely városban, de az önérdék, mely minden közjónak gyilkos ellensége, megvalósítása elé gátat font és azóta mesterségesen érlelik, puhitják a várost talpra-állító közérdekű eszmét — visszafelé...

Végtelenül csodálkozunk azon, hogy hol a szegény- és önérzete azoknak, kik az ilyesmit teszik s tenni merészelik?

Vajjon hát oly erős-e a gyomruk, mint a falánk struccmadaraké, mely mindent bevesz, sőt még a patkószeget is megemészti?...

Vajjon nem gondolják-e, hogy a közönség lát, hall és figyeli azt a rettenetesen bűnös közönyt, mellyel a közérdeket saját hitvány, önös érdekeikért elnyomják s az elég gyakran lefotografált arcukat undorral, gyűlölettel szemléli?

Az idő halad. Körülöttünk és körülöttük minden mozog, nem tesped. A restséget, érzéketlen semmittevést hallgatagon is elítéli az arra hivatott közvélemény.

Igy van ez a városi takarékpénztár eszméjének elaltatásával is.

Jól látja, jól tudja a közönség, hogy a város egyetemes közérdekét szolgáló intézmény utjában első helyen épen azok állnak, akiknek erkölcsi és hivatali kötelességük lenne azt megvalósítani. Az erre méltó ítéletet talán csak vasvillával lehetne megírni, mert az író toll — úgy látszik — igen gyenge szerszámnak bizonyul a hanyagsággal szemben...

Az alapszabálytervezet már évek óta készen van. Minden egyes képviselőtestülettag megkapta. Vajjon a városi tanács és annak a feje: a polgármester ur, miért nem tüzi tárgyalásra; miért nem hozza azt a képviselőtestület elé?!

Miért!? Aki erre még kíváncsi, nézze meg egyik-másik magán érdekét szolgáló milliós bank évi zárszámadását, hova a város és vármegye első tisztviselőinek neve is szépen díjazott igazgatósági, vagy pedig felügyelőbizottsági tagként van odabiggyeszítve. Ez mindent megmagyaráz...

Azt hisszük, ehhez nem kell bővebb felvilágosítás. Hiszen a családi politikát szolgáló, minél dusabb nyereszkesedésre törekvő némely bankoknak a humánus, a közérdeket szigorúan szemelött tartó városi takarékpénztárra nincs szükségük, sőt annak létesítése ellen minden követ megmozgatnak magas közéleti állásokban levő igazgatósági és más érdekelt tagjaik után...

Csakis ez lehet az oka annak, hogy a városi takarékpénztár intézménye is a polgármester ur fiókjában porosodik és nincs, aki a pókhálót lesöpörje róla.

A város képviselőtestületében a teherviselő polgárság képviselői többségben ülnek. Vajjon jut-e és mikor jut eszébe majd valamelyiküknek megszüretni, erélyesen követelni a közhasznú városi takarékpénztár szabályzatának napirendre tűzését?

Elvégre a közhasznú cselekményekre is sor kerülhetne immár. Ne utazzanak mindig a tulterhelt közönség zsebére — saját érdekeik előtérbe tolásával. Mindennek van határa — csak ami jámbor, igavonó polgárságunk türelme határtalan... úgy látszik.

— Csomagoló papír kilószámra kapható e lap kiadóhivatalában Kossuth-u. 31.

Méhészet.

Átmenet a kasos rendszerről a kaptár-rendszerre.

(Folyt. és vége)

Székelyzsombor, 1913. március hó.

Téli időben, mikor reá érünk, elkészítjük a pótládákat, hogy annak idején készen legyen. A ládának a nagyságát a keret mérete szabja meg és 8—10 keretet lehessen benne elhelyezni. E célra lehet egyesületi, Tóth vagy Boconádi keretet készíteni. Miután az általánosan használatban levő kupkasok tartalmát a 30 köbdecimétert nem igen haladják meg, sőt kisebbek, ezekre az egyesületi keretet ajánlom.

A pótládát készíthetjük fedéllel vagy ajtócskával. Az egyik olyan célszerű, mint a másik. Mert mindkét esetben készíthetjük úgy, hogy szűkíthetjük és bővíthetjük, ha akarjuk. Erre azonban nem igen van szükség, mert egyszerre mind a 8 vagy tíz keretet betehetjük.

Ha utána nézünk, a kereskedésekben találhatunk olyan pakkos ládákat, a melyek egy kis átalakítással megfelelnek a célnak és a melyeket olcsó árban megkapunk.

A pótláda mikor készen van, a fenék közepe táján 8—10 centiméter átmérőjű kőralaku lyukat vágunk, a melyre Hanemann-rácsot szegzünk.

A pótládba mülép vagy viaszszalagot célszerűen nem használhatunk, mert a méhek rajzásra készülnek, mikor a pótládát alkalmazzuk s ezen időben a kereteket herelépekkel építenék ki. A herelépek építése a mézhozam rovására történik, mivel a méhek a rajzási időszakban a herelépekbe mézet nem gyűjtenek; föntartják, hogy az anya bepetézzék. Ha pedig a keretek munkásméh építményűek teljesen, azokat megtöltik mézzel azon idő alatt, míg a herelépekbe egy csepp mézet sem tettek volna. A pótládát tehát csak úgy használhatjuk célszerűen, ha munkás építményű keretekkel szereljük fel.

A pótláda használatával is csak úgy boldogulunk, ha helyesen és annak idején alkalmazzuk. A pótláda használatához legjobban megfelel a lapos tetejű kas, a melynek a teteje közepén 8—10 centiméter átmérőjű lyuk van készítve. Miután ilyen kasok nem igen vannak használatban levő cukorsüveg alakú kasokra is alkalmazhatjuk a pótládát még ha méhek vannak is a kasba.

A benépesített és léppel beépített kas derekán ujnyi vastagságú hegyesre faragott pálcát szurunk át úgy, hogy a pálcá a lépeket lapjára szurja át. Ezt a műveletet kora tavasszal tesszük meg az első kirepüléskor, míg kevés a fiasítás.

Mikor átszúrtuk a lépeket, egymástól egyenlő távolságba tolhatjuk a pálcikán. Ezután a kast helyre állítjuk.

A kason és építményen átszúrt és ott hagyott pálcikát azért alkalmazzuk, hogy a kas csucsának levágása alkalmával, az építmény le ne szakadjon.

A midőn a méhesalád annyira népesegett, hogy a kast belsején a fenék deszkáig elfoglalja, a kas csucsát egy zsebkéssel levágjuk olyan tájon, hogy ezáltal 8—10 centiméter átmérőjű lyukat nyerjünk.

Mikor ezzel készen vagyunk, az előzetesen felszerelt pótládát, a melyben teljesen kiépült munkás-építményű kereteket raktunk, reá helyezzük a kas tetejére úgy, hogy a pótládán készült rácsos lyuk találjon a kason vágott lyukkal. Ezután a kas és pótláda közt levő hézagot agyagos sárral szépen körül tapasztjuk.

E műveletnek május hóban kell történnie az időjáráshoz és a méhesalád népességéhez mérten.

Ha esetleg a méhek nem foglalnák el a pótládát 2—3 nap alatt, a pótládban levő keretre egy kevés folyékony mézet csurgatunk, a melyre felvonulnak a méhek.

Ha kedvező időjárás van, 3—4 hét alatt a keretek mézzel meglesznek töltve a melyet kipergetünk.

Ha még jó mézhordás van, a kipergetett kereteket vissza tesszük.

A pótládát július dereka táján eltávolítjuk, nehogy a méhek a mézet mind a pótládba hordják fel, mert ez esetben az ingatlan építményű kasba a hiányt csak etetéssel pótolhatjuk, a mi sok veszélyességgel jár.

AMBRUS ANDRAS,
méhész.

HÍREK.

— **Az oklándi képviselőválasztás** e hó 6-án folyt le a hivatalos hatalom teljes érvényesülésével és így természetesen Daniel Lajos bárónak munkapárti programmal történt megválasztásával. A választás tanulságul szolgálhat az ellenzék számára. Mert míg a hivatalos hatalom összes eszközeit mozgósította pár száz darab ellenzéki nyomtatvány szétküldésével szemben is, addig sem a vármegyei ugynevezett ellenzéki pártok, sem pedig a sürgős táviratban kért országos párt — a kis ujját sem mozdította. Így aztán könnyű dolog az ország millióiban turkáló sópártnak henecegni és holmi pyrrhusi győzelmet világgá kürtölni. Különben a választás egyes részleteiről maga Ürmösi József, az ellenzéki jelölt a „Székely-Udvarhely” mai számában igen érdekes feljegyzéseket közöl.

— **Konferenciális beszédek.** Szentiványi Károly ráfóti prépost f. hó 11., 12., 13., 14., és 15-én d. u. 6 órakor a fiúnevelőintézet kápolnájában férfiak számára konferenciabeszédeket fog tartani. Ezekre a beszédekre az érdeklődőket tisztelettel meghívja Pál István plebános.

— **Eljegyzés.** Dr Olosz Péter ügyvéd ma (vasárnap) tartja eljegyzését székelyudvarhelyi Gáspár Irénkével Székelyudvarhelyt.

— **Műsoros előadás.** A székelyudvarhelyi állami polgári leányiskola tantestülete — élén Bakóczné Killyéni Erzsébet igazgatónővel — és ifjúsága ma (vasárnap) d. u. 5 órakor, a Budapest-szálló színháztermében az intézet segélykönyvtára javára nagyszabású műsoros előadást rendez. A műsor hat pontból áll és oly ügyesen van összeállítva, hogy az iskola növendékeinek legnagyobb része szerepel. Így aztán az anyagi siker már előre biztosítva van. Az erkölcsi részt pedig a derék tantestület garantálja.

— **Szabad lyceum.** A múlt vasárnapi szabad lyceumon Dr Borosnyay Pál ügyvéd tartott igen talpraesett előadást a gyakorlati jogesetekről. Olyan dolgokat fejtetett, amik naponként előfordulnak az emberek életében s ez kiváló értéket adott előadásának, melyet a nagyszámu hallgatóság zajos tapsokkal jutalmazott. Ma (vasárnap) Dr Balázs Sándor tart előadást és Kertész Béla hegedűszólót ad elő. Majd pedig Bodrogi Balázs kurucdalokat énekel.

— **Erdélyrészi orsz. kirakóvásárok** március 10-én Szentágota, 11-én Csákgörbő, Hadad, 12-én Harasztkerék, Kolozsvár, Szentegyházasszalu, 13-án Marosvásárhely, Szilágy-cseh, 15-én Balázsfalva, Gyergyószentmiklós, 16-án Mócs, Segesvár, Szászváros, Vámosgálfalva.

— **Disztorna.** A székelyudvarhelyi református kollegium alsóbb osztálya tanulói március hó 9-én, ma, vasárnap d. u. pont 5 órakor a kollegium tornacsarnokában rendezik III. Disztornájukat, melynek műsora a következő: 1. Felvonulás. 2. Szabadgyakorlat fabottal, zenével. 3. Csapat torna (I. o. Lebegőfa. II. o. Korlát. III. o. Gyűrűhinta, IV. o. Bék). 4. Játék. 5. Verseny: Nyújtó.

korlát, bak. 6. Birkózás. 7. Mintacsapat lovon. 8. Gula lovon és bakon. 9. Elvonulás. Belépti díj tetszés szerint.

— **A székelyföldi betörő cigányokat** Aranyosgyéresen a csendőrség elfogta és Csikszeredába kísérik. A két Lakatos-cigánytestvér nehéz bilincset kapott és most bizonyára jobban vigyáznak rájuk, hogy alkalmuk ne lehessen ismét megszökni. A jó humorú cigányok — állításuk szerint — azért szöktek el Székelyudvarhelyről, mert a csiki csendőrök nagyon finoman bántak velük s attól féltek, hogy ha más kézre kerülnek — nem lesz olyan jó dolguk. Nem sokára ismét visszakérülnek Székelyudvarhelyre s így tovább, a hol betöréseket követtek el.

— **Az Udvarhelyvármegyei Méhészegyesület** f. hó 4-ikén tartotta IV-ik rendes közgyűlését a vármegyei ház kistermében. A gyűlést Lányi Imre elnök nyitotta meg, mely után Gál Imre titkár számolt be az egyesület 1912. évi működéséről. Titkári jelentése egy nagy tevékenységről tett bizonyosságot, mit az egyesület a múlt évben kifejtett. Az egyesület vagyoni állapota dícséretesen emelkedik. Vagyonteltára 868 K értékben áll. A tagok mintegy 2400 K összeget képviselő összeggel segélyeztek. Tagok száma 250 a közgyűlés által törölt tagokon kívül. Beszámoló után Lőrinczi Béla pénztáros számadását fogadták el s a költségvetést 1700 K bevétel és ugyanannyi kiadással elfogadták. Az értékesítő osztályt Gyarmathy Sándor vezetésével beállítják. Tisztújítás során a régi tisztikart egyhangulag, jegyzőnek Varró Elekét szintén egyhangulag választották meg. A kisorsolt vál. tagok helyébe 15 új tagot választottak, mely után Demeter Miklós mátfalvi tanító tartotta meg igen ügyes előadását a tavaszi munkálatokról. Gyűlés után ünnepi vacsora volt Barkóczy Albert vendéglőjében.

— **Csendőrszurony ölte meg a csendőrt.** Különös és meghatóan tragikus eset játszódott le Székelykeresztur nagyközség házában az elmúlt hétfőre virradó éjjel. Sorozás kezdődött. A székelykereszturi őrsöt meg kellett erősíteni. Nagy községből tehát bevezényelték Kádár Ferenc és Szőke Miklós csendőröket, kik éjszaka érkeztek Székelykereszturra. Betértek a község házához, hol az éjjeli őrk is tartózkodtak. Nemsokára szokatlan larma hallatszott kívülről. Erre Kádár fegyverét fogva kilépett az udvarra. Valaki a sötétben hirtelen berontott és a csendőrt megragadta. A csendőr rákiáltott, de hasztalanul. Az ismeretlen nem tágitott. Kádár Ferenc csendőr kénytelen volt fegyverét használni s így történt, hogy — a mint később kiderült — Nagy Ferenc nagyjóléti segítő, nyug. csendőrmestert jobb tüdején 8 cm. mélyen megsebesítette. Ezután Nagy a szobába még bement, de rögtön összeesett és meghalt. A hadbírósg Kolozsvárról kiszállt s a polgári hatósággal együtt megállapították, hogy Nagy Ferenc örült volt s így lehet magyarázatát adni annak, miképp a fegyveres csendőrrel szembeszállt. A szerencsétlen ember felesége, Miklósi Borbála, Segesváron szolgált s mikor férjét kiszenvéve látta, fohászkodva így szólt: — Hala Istennek, csak hogy már vége van és egy könnyet sem ejtett utána, miután Nagy többször megverte s azért is hagyta sorsára. A szomorú véget ért csendőrmestert Székelykereszturon nagy részvéttel helyezték örökös nyugalomra.

Vívóverseny. Nagyszámu közönség jelenlétében a múlt vasárnap folyt le a Budapest-szálló színháztermében Szánthay mester versenye, melyet a közönség mindvégig élénk tetszéssel kísért, sőt itt-ott tapsal honorált. Huszár főgimn. VII. o. t. I. helyét precíz vívásának és ügyes akcióinak köszönheti; Csanády György II. helyét mindenképpen megérdemelte. Úgy az előmerközésekben, mint a versenyen igen jó formát árukt el s egyesek az I. díjat már-már az ő zsákmányának hitték, midőn Huszártól meglepetésszerűen vereséget szenvedett. Zagoni főgimn. VII. o. t. a III. helyre jutott. Egyesek véleménye szerint Zagoni vívómódora volt a legszebb s csak pillanatnyi indispozíció folytán szorult a III. helyre. Nagy tetszéssel találkozott a „kis” emberek Ebert és Erényi P. I. o. realisták törvívása. A kicsinyek sok tapsot kaptak. A verseny donját azonban Blettinger cs. és kir. százados és Z. Sebest J. assout-ja képezték. A vívóversenyt a dijkiosztás fejezte be.

Sok betegséget elkerül, megelőz, s ha a baj beütött, otthon önmagán is segíthet az ÉLET KÖNYVE

állandó házi orvos módszerével. — Posta-utalvány szelvényén azonnal rendelje meg. — Három koronáért bérmentesen küldi a „Székely-Udvarhely” 48-as politikai székely újság kiadóhivatala Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. alatt.
NE FELEDJE EL! Három koronáért önmaga és családtagjai életét is a haláltól megmentheti.

Kiadó azonnal Eötvös-utca 9. sz. alatt emeleti csinosan butorozott, kényelmes, 3 ablakos utcai szoba; ugyanott szerényebb igényűnek, esetleg magányos nőnek udvari szoba, butorozva, vagy anélkül

Magyar Könyv- viteli Folyóirat.

Havi szaklap a számvitel ismeretek fejlesztésére

Gyakorlati Könyvelő

rendes havi melléklettel. Az ipari és kereskedelmi könyvitel megtanulására, legújabb és legjobb módszerek alapján. Szerkesztőség és kiadóhivatala Budapest, IX., Mester-utca 27. sz. Kérjen azonnalmutatvány-számot, melyet ingyen küld a kiadóhivatal.

Milliók

.. használják ..

Köhögés

rekedtség, hurut és nyálkás-ság, göres és hörhurut ellen

KAISER-féle

mell-karamellákat

a „három fenyővel.”

6050 közjegyzőileg hitelesített bizonyítvány orvosok és magánorvosoktól a biztos eredményt igazolják.

Kiválóan kellemes ízű bonbon! Csomagokban 20 és 40 f-ért, dobozban 60 f-ért. Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban, valamint: **ZSETKEY JÁNOS** gyógyszerésznél Homoródszentmárton község.

Földbirtokot, házat, erdőt vesz.
.. elad és saját költségén ..
párcelláz

Kovács Elek
ingatlan forgalmi irodája
Marosvásárhelyt,
Apaffy Mihály utca 2. szám.

Ugyanott több kisebb-nagyobb
.. birtok eladó. ..

Azonnal kiadó egy 75 holdas,
egy 300 holdas, egy 400 holdas
birtok mezőgazdasági szeszgyár-
ral, egy 700 és 1600 holdas
.. földbirtok. ..

Pénzt, bármely összegben,
betáblázásra legelőnyösebben
elhelyez, kölcsönügyleteket,
biztosításokat gyorsan lebonyolít.

Udvarhelyvármegye Nemes Családjai. Szerkesztette: Pálmay József.
Ára füzve 16 K. Mig a készlet tart kapható: Betegh Pál könyvkiadónál Székelyudvarhelyt. E díszesen kiállított, az egyes családok címereivel illusztrált mű, igen becses család-történeti adatokat tartalmaz.

B O R !

**Fernengel Gyula székely-
udvarhelyi bornagykeres-
kedőnél**

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható

*A székelyek alkot- mányának története,

különösen a XVI. és XVII. században. Irta: Dr. Konnerth János Németből fordította Balásy Dénes fővárosi tanár. Ára 4 K. Rendkívül érdekes, a székelység legsajátabb ügyeit tárgyzó mű, mely 408 oldalas, vas-kos kötetben a székelyek ősfoglalását, a Székek fejlődését, feladatát, kapitányait, a hulló vagy szolgabírókat (székírókat), a főkirálybírókat, az esküdteteket vagy székülöket, a jegyzőket vagy nótáriusokat, a falut vagy községet, a rendeket a Székelyföldön (A három rend, A földönlakók, Székely táma, Székely bánja vára 1562, A darabontok, A két első rend helyzete, lófők, A primorok vagy főnépek, Nemesek, jobbágyságok, zsellérek), a székelyek hadi szolgálatait, a hadterhek felosztását a rendek között, muszály vagy hadi szemléket, a präsidium vagy határőrséget, a székelyek adózását, az egyenlő megterhelhetőség korszakát 1562-től 1601-ig, a rendes közterhektől való megszabadulás korszakát 1601-től 1657-ig, hadadót, török adót fizetnek a székelyek is, 1657—1601-ig, a székelyek birtok- és örökösödési jogát, a székelyek sóhordási jogát nagy tudással, kitűnő fordításban tárgyalja. Új nyomokon jár. Kiváló forrásmunka, gazdag adatokkal. Kapható Betegh Pálkönyv kereskedésében Székelyudvarhelyt

Eladó vagy kiadó belsősg.

Székelyudvarhelyt. Solymossy-utca 27. sz. a. 212 négyszögöl területű belsősg, melyen most épült 2 szoba, konyha, 2 kamra, üveges veranda, sütőház, fatartó, sertésöl és igen szép kert van, örök áron eladó vagy többévre azonnal bérbe vehető **Lukács Ferenc** tulajdonosától. — Bővebb felvilágosítást nyújt szívesből a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatala Kossuth-utca 31. sz.

SZÉKELY-UDVARHELY

tiszta 48-as függetlenségi lap, Udvarhelyvármegye legelterjedtebb közlönye. Megjelenik hetenként 2-szer. Előfizetési ára félévre 5 K. Elterjedtségénél fogva hirdetésekre a legalkalmasabb.

Emke Adria Rákóczy Szt-István Szepesi len

legjobb magyar gyártmányú díszleveledpapirok. Ezekon kívül közönséges és finom, színes és virágos leveledpapirok és borítékok, levél-kártyák, yász-
Képes levelezőlapok 20-féle helybeli felvétel, levélpapírosok stb. Nagy választék tájképes virágos, genre művész- és alkalmi kártyákból és üdvözlő jegyekből

NYOMTATVÁNYRAKTÁR

KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET

BETEGH PÁL

KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉS

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. (saját ház).

Ajánlja modern gépekkel szakszerűen berendezett villam-motoros

KÖNYVNYOMDÁJÁT

mindenféle könyvnyomdai munkák, u. m.: művek, füzetek, táblázatok, hatósági és üzleti nyomtatványok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, falragaszok, körlevelek, gyászjelentések stb. pontos és jutányos áron való elkészítésére. Ajánlja továbbá

könyvkötészetét

honnan izléses munkák a legrövidebb idő alatt olcsó áron kerülnek ki

Acélírótollak, rondtollak, üveg-tollak, tollszárak, dísztollszárak. Ironok, fekete, színes és másoló-ironok, notes-ironok, csavarironok (crayonok), zsebironok, esavironbetétek, ironvédők, iron-hegyezők. Kréták, iskolai, kávéházi és fajlező kréták, színes kréták. Tinták, legjobb irodai és másoló tinták, színes, vegy- és ruhajelző-tinták, bélyegzőfesték, tus, mézga, folttisztó, titbronz.

HEGEDŰ, hegedűvonó, hurok, hegedű-iskola, hegedű-alkatrészek. Gramophon és fonográfok, lemezek és hengerek. Hang-gelő-sipok és oarinák. Monogramok fehérnemű és levedpapijelzésre. Kézi nyomda. — Különböző bélyegzők, pecsétnyomók, pecsétjegyek, pecsétviasz, festékpárnák, ostyák. Ajtóablak és néveliratok öntött fém-ből, erdészkalapácsok gyári áron.

Körzők,

vonalzók, háromszögek, szögmérő, rajzdeszkák tolltollak, itató-deszkák, olaj-szfesték minden színben. Ecsetek. Irodai és zsebtintatartók, díszintatartók, toll-állványok, szivacs-esésze, író-mappák. Legjobb dörzsmézőgák, gummiszalagok. — Rajzszögek, szönyegszögek, kapesok stb.

Mindenféle színű, nagyságu, súly és minőségű irodai és író-

PAPIROSOK

vonalzott és sima levedpapirok, vonalzott és rovatos papirok, rajzpapirok, írógéppapirok, esomágozó és selyempapirok, másoló-papirok, itató-papirok, szűrő-papirok, torta- és befőző-papirok, könyvkötő-papirok és papirkülönlégességek. Kártyapapirok.

Lemez-papirok minden súlyban. hangjegypapirok. Sorvezetők.

Irkák, füzetek,

jegyzetkönyvek, hangjegyfűzetek, rajzfűzetek, vázlatkönyvek, díszminták, szepirási és rondirási minták. Olcsó legyező-falrajzek, klotetpapirok, szivarkahüvely, szivarka s névjegytárcák. Dohány-ésszivartárcák bőrből és fémből. Bortárcák, pénzes-erszőnyek, okmány és irománytáskák.

Betegh Pál könyvnyomtató és könyvkötő-intézete Székelyudvarhelyt